

Österåkers kommun
Produktionsförvaltningen

Produktionsstyrelsen

Ann Bisenius

Datum: 170814

Ärende: 2017/0077-629

Sammanfattande analys av den kommunala Vuxenutbildningens systematiska kvalitetsarbete

Skollagens 4 Kap 3§ Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

1. Inledning

Den information och data som utgjort underlag för denna sammanfattande analys bygger på olika delar.

- Verksamhetschefernas besök
- De processer som sker på chefsmöten för förskolechefer och rektorer
- Rektors uppföljning och analys av det pedagogiska bokslutet.
- Medarbetarsamtal/lönesamtal med respektive chef
- Checklista i verktyget Stratsys

Hattie (2009) som genomfört den hittills mest omfattande analysen av resultat av ett större antal andra studier (metaanalys) inom området, har framhållit betydelsen av hur läraren agerar och vilken typ av undervisningssituationer läraren skapar.

Goda relationer mellan lärare och elever och höga förväntningar från lärarens sida på samtliga elever har visat sig ha påvisbar betydelse i detta sammanhang. Andra viktiga faktorer är lärarens förmåga att fokusera på vad som är väsentligt i undervisningen, och att elever ges regelbunden återkoppling.

Lärarens kompetens, förmåga och engagemang är alltså de undervisningsrelaterade faktorer som i högst grad påverkar elevers resultat. Om detta råder en hög grad av samstämmighet i både internationell och svensk forskning. Som ledare för den pedagogiska verksamheten driver rektor pedagogiska diskussioner, verkar för samhörighet och samsyn i kollegiet och pekar ut men också ser till att den övergripande inriktningen för arbetet omsätts i praktisk handling i varje lärares undervisning. På motsvarande sätt behöver rektor förutsättningar och förtroende både från chefer och från personal.

Från Skolinspektionens sida utgör ovanstående ett tydligt argument för vikten av att samtliga aktörer i styrsystemet tar nödvändigt ansvar och även samspelar i sitt ansvarstagande.

Ytterligare en nödvändig förutsättning för framgång är skolans organisation. Denna måste sätta det pedagogiska uppdraget i fokus och utformas för att detta ska hanteras så effektivt och ändamålsenligt som möjligt. Ska läraren kunna utföra sitt uppdrag framgångsrikt krävs nödvändiga resurser i form av tid och adekvat utrustning för arbetet. Därtill krävs en genomtänkt organisation för kompetensutveckling och utveckling av skolans interna arbete.

Källa: [Skolinspektionen](#)

Vi har tagit del av beskrivningar och analyser av verksamheten och kan se att det finns en vana av att göra analyser av det man ser i sin verksamhet. För vuxenutbildningen är inte läsåret optimalt då särvtux följer skolterminer, grund och gymnasieutbildningen är indelad i kursperioder och SFI pågår året runt.

Här analyseras de delar som är obligatoriska i det systematiska kvalitetsarbetet och där huvudmannen är skyldig att följa upp resultaten

Enheten uppfyller målet om att alla elever ska förstå och omfatta vårt samhälles demokratiska värderingar:

Ja, det finns tydliga rutiner för hur detta omsätts i verksamheten, medvetenhet finns om att elevers eventuella språksvårigheter, förståelsemognad och kulturella skillnader påverkar omfattningen av förståelsen. I Swecos senaste elevenkät hamnar enheten på 4,9 av en 5,0 i bemötande av elever.

Enheten bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering av elever:

Ja, enheten har en plan för arbetet som följs. Erfarenheterna från de kränkningar som skett har gett nya insikter och kunskaper som vägleder hur enheten kan arbeta vidare och identifiera problem tidigare. De rutiner som finns har visat sig fungera i de fall som uppstått och kränkningar har upphört.

Enheten uppfyller målen för de kunskaper varje elev ska utveckla:

Ja, i uppföljningar framkommer det att lärarna i stor omfattning arbetar formativt i planering, genomförande och uppföljning. I jämförelse med tidigare syns en progression avseende att fler lärare arbetar på detta sätt. Kompetensutveckling har genomförts runt nya kursplaner på grundläggande nivå i sv/sva och engelska. Enheten arbetar enligt de riktlinjer som gäller för arbetet med kunskap, utveckling och lärande.

Har samtliga elever inom vuxenutbildningen, i den utsträckning som framgår, getts möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen, uppnå kraven för en individuell studieplan, högskoleförberedande examen, eller tillägnat sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens individuella studieplan och som kan användas för vidare studier och i samhälls-, arbets- och vardagsliv?

Österåkers Komvux är en anordnare av flera. Enheten kan endast ge eleven möjlighet att uppfylla ovanstående krav utifrån den utbildning som ges. Eleverna kan läsa vid flera olika utbildningsanordnare. Kunskapscentrum Nordost beviljar och avslår ansökningar och Komvux saknar bilden av hur eleven getts möjlighet att läsa in yrkesexamen eller högskoleexamen. Enheten erbjuder samtliga elever vägledning och stöd med sin studieplanering

Varje elev inom vuxenutbildningen har slutfört sina studier i den utsträckning som framgår av elevens individuella studieplan:

Komvux kan varken svara eller ta ansvar då de saknar helhetsbild. Ansvar tas för de kurser som läses på enheten. Ett arbete pågår med försök att arbeta fram hur enheten ska arbeta med måluppfyllelsen och hur avbrotten kan minskas i antal. Beställare Kunskapscentrum Nordost säger att de räknar med 50 % avhopp. Enligt enhetens beräkningar ligger de under 15 % på grundläggande nivå och under 7 % på gymnasial nivå.

Skolans förstelärare har ett tydligt uppdrag och bidrar till skolans utveckling:

Ny förstelärare sedan hösten 2016. Idag finns det en struktur och plan för hur enheten ska arbeta med språkutveckling. Uppdraget har tydliggjorts och arbetats fram genom kontinuerliga möten mellan rektor och förstelärare. Två effektmål är satta för 2017. Det ena målet handlar om att initiera och starta ett språkutvecklande arbete och det andra om att alla lärare ska ha provat minst en ny språkutvecklande undervisningsmetod innan årets slut.

Uppfyller enheten målen för elevers inflytande samt elevers ansvar:

Ja, Klassråden och skolråden fungerar ganska bra. För att skapa ett ökat engagemang behöver man arbeta med att marknadsföra skolråden.

Enheten har fungerande rutiner för hur elever ska ges inflytande över utbildningen och ta ansvar för skolmiljön:

Ja, fungerande rutiner finns.

Studiehandledning på modersmålet erbjuds och påverkar elevernas måluppfyllelse:

Komvux erbjuder inte studiehandledning på modersmål, om behov visar sig får en diskussion föras med KCNO.

Finns det vid enheten ett eller flera forum för samråd med eleverna samt möjlighet att för elevföreträdare att under skoltid behandla frågor av gemensamt intresse:

Ja, flera olika former såsom klassråd, kursuppföljning och skolråd.

Har enheten fungerande rutiner för samverkan och fortlöpande dialog med föräldrarna om elevers trivsel, utveckling och lärande:

Elever har möjlighet att läsa SFI när man fyllt 16 år och i de förekommande fallen behövs en dialog med vårdnadshavare. Komvux har inte haft några omyndiga elever inskrivna.

Tillgodoser enheten varje elevs behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet:

Ja, delvis. Komvux Österåker har en studie och yrkesvägledare på heltid. Vägledning erbjuds i olika former till exempel informationsmöten, samtal, drop-in, sociala medier och deltagande på mässor samt uppsökande för Lärvox målgrupp. Analys av SWECOS elevenkät visar lägre värden på SYV-funktionen. Första mötet vad gäller vägledning är med KCNO och frågan är om behovet av vägledning därmed är tillgodosett eller om den erfarenheten spelar in i enkätresultatet? Det här behöver följas upp. Enheten behöver marknadsföra möjligheten till vägledning och en handlingsplan kommer att upprättas för det arbetet.

Är alla elever informerade om på vilka grunder betyg ges, dvs. ämnenas och kursernas mål och kunskapskrav:

Ja, enheten har fungerande rutiner för detta. Vid samtliga utbildningar informeras om mål och betygskriterier vid kursstart och information finns på webbplattformen Fronter.

Är rektor pedagogisk ledare och inriktar verksamheten mot de nationella målen:

Ja, rektor har en tydlig organisation för hur hon leder arbetet. Under året har kursen betyg och bedömning genomförts med samtliga lärare samt att fokus legat på språkutvecklande arbetssätt. Metoder finns för att följa upp och analysera att insatser har effekt och rektor vittnar om en tydlig progression.

Alla lärare har legitimation för de ämnen de undervisar i:

Behörigheten ligger på cirka 83 %. Enheten är liten och lärare måste undervisa i ett flertal ämnen vilket många gånger sträcker sig utanför den normala omfattningen på en lärarutbildning.

Rekryteringbehovet inför HT 17:

Enheten har behov av små tjänster vilket försvårar vid rekrytering. Under året har det varit svårt att rekrytera lärare i svenska som andra språk.

Det är en väl fungerande sammansättning av elever i mina grupper/klasser:

Komvux får en digital fil från KCNO med de elever som sökt kurser på grundläggande, gymnasial nivå samt SFI. Det innebär att de inte sätter ihop undervisningsgrupper själva.

På Lärvox sker antagning och stor vikt läggs på vilka som kan undervisas tillsammans.

Rektor tar ansvar för skolans resultat och att verksamheten systematiskt och kontinuerligt planeras, följs upp, utvärderas och utvecklas i enlighet med de nationella målen:

Det finns en organisation med en tydlig struktur som gör att rektor kan följa upp utvärderingar på länsnivå, skolnivå och gruppnivå både muntligt, skriftligt tillsammans med lärarna. Dokumentationen från klassråd och skolråd används i det systematiska kvalitetsarbetet. Analysen visar att uppföljningarna numera är en naturlig del för lärarna som förstår varför uppföljning sker och hur de är kopplat till enhetens mål. Lärarna i sin tur motiverar eleverna att svara på kursutvärderingarna som utgör ett viktigt underlag. Under läsåret har frågorna i uppföljningsmallen uppdaterats. Analysen visar också att det finns behov av mer reflektion vilket det framöver avsätts mer tid till. Enheten har haft en pilotgrupp som provat digitala kursutvärderingar, något som skulle kunna underlätta dokumentation och bearbetning av resultaten. Det är ett utvecklingsområde och målet är att samtliga kursutvärderingar är digitala nästa vår.

Enheten har en fungerande plan för åtgärder vid hög elevfrånvaro:

Komvux målgrupp är vuxna individer och studierna bygger på frivillighet och eget ansvar. Vuxenutbildningen följer förordningen och lagen vad gäller närvaro och aktivitet i studier. Samtliga distanskurser har en startuppgift för att avgöra om en elev är aktiv på kursen. Detta följs upp kontinuerligt.

Övriga områden som följs upp

Nyanlända elever har påverkat undervisningens utformning:

Komvux Österåker erbjuder SFI till nyanlända och tar emot nya elever varannan till var tredje vecka vilket givetvis påverkar upplägg av undervisning. Enhetens förstelärare i svenska som andra språk har i uppdrag att arbeta språkutvecklande. Detta för att samtliga lärare ska få kunskaper i språkutvecklande arbetssätt och kunna möta upp elever som har svenska som andra språk.

Inrapporterade tillbud och olycksfall påverkar organisation/struktur :

Under året har enheten haft ett inrapporterat tillbud (halka).

Lokalernas utformning påverkar kvalitet och resultat:

Enheten har problem med buller från byggarbetsplats utanför. Armada kan inte åtgärda bullret på ett tillfredställande sätt. De har byggt in bullret så mycket det går. Men periodvis fortfarande mkt buller vilket utgör ett arbetsmiljöproblem. Även ventilationen är ett arbetsmiljöproblem då den tar tid att ställa om vilket medför mycket varmt eller kallt. Önskemålet att hitta mer centrala lokaler kvarstår.

IKT påverkar kvalitet och resultat:

Fronter som webbplattform är inte ultimata, alla önskvärda funktioner finns inte och eleverna har problem att använda plattformen. För att förbättra kvalitet och resultat kan en annan webbplattform som är mer lättillgänglig bli aktuell. Enheten har utrustat lokalerna med digitala hjälpmedel såsom smartboards och bärbara datorer samt fler accesspunkter. Analys har visat att det initialt var svårt för lärarna att använda smartboard. Under läsåret har enheten fått en ”SMART- lärare” som erbjudit handledning individuellt samt workshops tillsammans med pedagogcentrum.

Insatt kompetensutveckling/omvärldsbevakning påverkar resultat och kvalitet:

Ja, se tidigare skrivning om kunskap utveckling och lärande. Antagning, upplägg och betalningsmodell sker på ett nytt sätt. SFI ingår från den 1/7 2016 under Kunskapscentrum Nordost. Idag tar enheten emot nya elever varannan/var tredje vecka. Föränderligheten är hög och elever som börjar kan sluta sina studier snabbt om de får praktikplats eller arbete. Gruppantalet är reglerat i upphandlingen på max 25 elever per grupp. 25 elever kan vara inskrivna och 10 kommer till klassrummet. Frånvaro och antagning med korta intervall påverkar till viss del resultaten och kvaliteten i skolan.

Det systematiska kvalitetsarbetet på enheten påverkar resultat och kvalitet:

Ja, enheten har god struktur för det som byggts upp de senaste tre åren. Analysen visar att det är svårt att bibehålla systematiken. Varje fas ska ha sin del av analys och får inte missas. Under året har dialogen i grupp efter den individuella uppföljningen inte fungerat fullt ut, något som behöver ses över.

Elevpeng/ekonomi:

Året har inneburit stora svårigheter för den ekonomiska uppföljningen som kan härledas till att ett annat system för ersättning införts i och med att Komvux ingår i KCNO samt att det sammanföll med avsaknad av controllerstöd från ekonomiavdelningen. Ersättningsmodellen från KCNO för SFI gör det svårt att planera för god ekonomisk hållning. Detta gäller både när elever själva avbryter studierna och på grund av andra aktörer. Arbetsförmedlingen kan exempelvis med minimal framförhållning lyfta elever till praktik eller annan insats. Detta görs utan hänsyn till avstämningsperioderna som är viktiga för Komvux ersättning. När en elev lyfts veckan innan avstämning får enheten inte betalt för det arbete som lagts ner sedan förra avstämningen. Det gör ekonomin svajig och arbetet svårplanerat. Önskemål finns om ett bättre samarbete med arbetsförmedlingen.

Avhopp:

Komvux grundläggande nivå 13,7% och gymnasial nivå ligger på 6,9 %. Vilket är ett bra resultat då KCNO räknar med 50% avhopp. Analysen visar att en orsak till den högre siffran på grundläggande nivå kan bero dels på att studieformen endast är i klassrum samt lång undervisningstid med 15 timmar per vecka. Under hösten ska enheten se över hur de kan arbeta för att minska avhoppet.

Deltagandet i Utvecklingsorganisationens "Basgrupper" har bidragit till att rektor har utvecklat sitt ledarskap:

Rektors analys visar att hon fått syn på sig själv och sitt ledarskap. Att jobba med dilemman och case fördjupat har gett nya perspektiv och nya kunskaper. Igenkänningsfaktorn har varit motiverande. Uppskattat att prata både metod och att det prövas olika metoder. Rektor har fått syn på att hon utvecklas som ledare. Arbetet upplevs utmanande, sporrande och stimulerande. Önskan att grupperna fortsätter i sina nuvarande konstellationer ett tag till.

Enheten har en plan för hur "sjukskrivningarna" bland personalen ska minska:

Enheten har låg sjukfrånvaro men under hösten kommer fokus att ligga på hälsa och kraftkartan kommer att genomföras.

All personal känner till arbetsgivarens plan och rutin för diskriminering och kränkande behandling:

Ja, på APT har frågan bearbetats och information getts.

Huvudmannens identifierade utvecklingsområden inför 2016-2017

- System för att följa upp orsakerna till avhopp. *Skolan arbetar aktivt med frågan, målet anses uppnått.*

Huvudmannens identifierade utvecklingsområden inför 2017-2018

- Enheten ska undersöka möjligheten till en annan skolplattform som motsvarar vuxenutbildningens behov med bland annat övergång till helt digitala utvärderingar. *Huvudmannen avser följa upp arbetet.*
- Enheten ska ta fram en plan för hur de aktivt ska arbeta med att marknadsföra sin studie och yrkesvägledning. *Huvudmannen följer upp att så sker.*
- I det systematiska kvalitetsarbetet ska dialog och analys i grupp återupptas. *Huvudmannen avser att följa upp arbetet.*